

Filipai
Olo Iyoswo loso Poul A'amu
Filipai somne'no
Mt+'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo *t'iwenti-nain'nji* (29) *teti-wan'nji* (31) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul a'amu Filipai somne'no mt+'mokumentisofoho. Hwaho Yulop hohnta'ni tajo ango i'mofapeso ango Filipai sopo kaki'no ifawo'mentisofoho. Oso tajo ango hiso Poul ul'ika'mentisofoho. Poul olo iyoswo mt+'mokiyo hwapingoso olenoho. Poul kako impo'angomo humentan'ngki a'amu Filipainjoso kakimo ufo'mayo'ne hamniyoho uyahot'imentohoho so'no Poul kako isamoyoka ul'monto mt+'mokumentisofoho. Oso hamniyoho hiso hwe anga'nohinohumo uyahot'imentohofofoho. Kakoe yofeso olenoho. Oso Epeefiloutaitas'yoho. Oso hwe Epeefiloutaitas huhwo sohwo Poul+'nji Loum nohumanji oso hwe huhwo sohwo kako mnokino t'ipemahon'ngki Poul oso hwe huhwo sohomo kakoe ango Filipaine'no asomo uhwaj'monto oso iyoswo so'nji mt+'mokuyahot'imentisofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. S'monyofoho. (Hungkuno hiso Filipai sohe engo 4 hon'ngkano we'e 4. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Poul kako Loum impojoho yonto

mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofu lihwasu tifi un'ingkohwano.

¹ Sekwo Anituye a'amu soku ango Filipai humawo'n'ingkohofu somne'no ngko Poul'i'nnonji Timouti'nji nekwo Hwe Engo Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyo sohwoya'i olo iyoswo loso semti'mokiyalokuhwayo. Sekwo Hwe Engo Jisas Kilais oso hune'no simeho uy'wo'n'ingkohofu so'nnonji a'amu sekumo semokosyohumayo'ne uhwasopo'mentohofu sohwanji a'amu Anituye syoho somne'no sefo'mawo'n'ingkohofu sohwatne'no semti'mokiyalokuhwayo.

² Mpohumo olo'no jomo uli'wo'n'ingkuhwoyo. Nan'ingkuhwo Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i siko sekumo wop'ingo selohofohosisi sekwoe simeho pompenjiyo wosejopanjiyoho. Oso'no jomo uli'wo'n'ingkuhwoyo.

Poul kako Anitumo isamoyoka ulimentisofoho.

³ Ngko sekumne'no huno syasyefisyontne sikuno somo ngko nje Anitumo isamoyoka uli'wo'n'ingkohono. ⁴⁻⁵ Hwap'ingoso sekwo Anituye hungkuno sikuno simo'mjo upo'noma'mentohofu somta'ni sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno wop'ingo a'amumo ujo'ne syoho somne'no nifo'ma'mopi'wo'n'ingkohofu kuyoho. Oso'no ngko Anitumo sekumne'no jomo uli'wo'n'ingkohe sohonta ngko simonyo iwo'n'ingkohefoho. ⁶ Ngko huno ole nto niyohi, Anitu kako sekwoe simeho mo'mo syoho wop'ingo ema'mentiso sohwo oso syohoso ne'no

mji+mopi+hwosi sekwoe honi+ngkano wopi+ngo
 imokuhwosi nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako
 asomo poso sohonta Anitu oso syoho wopi+ngoso
 moi'wo wesojwamo'montonoho. Sekwo
 honi+ngkano wonyo ane'njo humanti+fitne
 kuyoho. ⁷ Ngko si+meho sejopalokweno. Ngko
 sekumo hitoho sejopalokweso ito'nohinofoho.
 Hwap+ngoso ngko impo'angomo mohumayo
 sohonta ngko Jisas Kilaisiye hungkuno
 wopi+ngoso a'amu somo ulonji hungkuno
 hiso'no a'amu ngkimo ntohoni+ngkahoni+ngkofi
 ngko aku hungkuno ulahoni+ngko hungkuno
 hiso yokumpohn'nyo imo'n+i+mentisofoho.
 Oseso hungkuno nehopeho ni+mentisofoho.
 Oso hohosohontajo so'nji olohonta ngko
 impo'angomo humale lohontajo'nji sekwo
 ngkimo ni+fo'ma'mopi+wo'n+i+ngkohofofoho.
 Sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofonti+fi
 ngkine'no syoni+fi+syonti+fi Mpohumo ngkine'no
 jomo uli+wo'n+i+ngkohofofoho. Oso'no sekwo
 ngko'nji majopohi'nontani nakwo Jisas
 Kilaisiye hungkuno wopi+ngoso a'amumo
 luti+hwawo'n+i+ngkuhwoni'nwoho. Ose
 humentan+i+ngkuhwoni Anitu kako kakoe
 wopi+ngoso nalohofi+wo'n+i+ngkiso hweho.
 Oso'no ngko sekumne'no si+meho wopi+ngo
 ni+mimo'n+i+ngkohoho. ⁸ Anitu kako nje si+mehomo
 timo uhwon+i+wo'n+i+ngkisofoho. Oso'no kako
 olo hungkuno selalokwe loso nehopeho
 huno uyohoho. Oso ngko sekumne'no
 ni+mimo'nantokunjoso nehopi sejopalokweso
 nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais mta'angofoho.
 Oso'no Jisas kako sekumne'no sejopalokuso

hopa ngko sejopalokweno. Oseso ngko ole nimo'nimojoso wasehonimonne'no yohono.

⁹ Mpohumo sekumne'no jomo ulalokwe loso olenoho. Sekwo Anitu'nji a'amu nom'ne'ntnne'no hitoho selofalokunjoso engo imo'n'ngkuhwasi ne'no mj+mopihwosi m+kun'imposo engo umo'nono. Oso'nji sekwo Anitumne'no huno engo t'ipemafikuji yo'mayo yahino so'no huno ito'no f'syafihupmno. ¹⁰ Ose syafisyikuji yahino wonyoangkafo'nohino somo huno syafisyikuji osomnohini uyimno. Oso'no Mpohumo sekumne'no ulalokweno. Ose ifijo'manji sekwo hon'ngkano wonyo ane'njo imo'n'ngkuji Jisas Kilais kako a'amufe hungkuno ikwolofone sikuno somo kako ole selonefoho. Sekwo wop'ingo'nohini kuyoho. Wonyo hon'ngkano ane'njo kuyoho. Ose selonefoho. ¹¹ Ou, sekwo olopo nohumafikuji Jisas Kilais kako'nohino kakoe yokumpohn'nyo sejapihwosi sekwo hon'ngkano wop'ingo'nohini uyantifeho. Oso hohosohonta sekwoe humayo wop'ingo'nohino somo a'amu nosehon'ngkuji Anituye yofe engo noho'nomafikuji Anitumo isamoyoka ulantifeho.

Poul kako impo'angomo humayo so'no a'amu pi'n'ngo engoso Jisasiye hungkuno upa'n'imentohofofoho.

¹² Nje a'amu soku, ngko impo'angomo humale so'no sekwo huno ole seyihwoloho. Jisasiye hungkuno wop'ingoso impo'angomo into'naweho. Ose syafisyikutoho. O'o, yo'mayo ngkimo tango ni'mahonjoso a'amu

pi'ningo engoso hofi'ko Jisasiye hungkunomo upo'nalokwofo. ¹³ Ngko impo'angomo humale kalohi nakwoe hwaho mokosyohumayo Sisa oso hwoe a'amu nehontohumayo hopi'nonohino sohwanji nom'ne a'amu olopo humalofo sohwantnne'no Jisasiye hungkunomo upo'nalokwofo. Hofi'ko huno ole uyohoho. Ngko Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyiwo'n'ngkohe so'no impo'angomo humaleno. ¹⁴ I ngko impo'angomo humale so'no a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono we'e uywo'n'ngkohofoso hofi'ko impo'ango somne'no iyoho ko un'ngkahon'ngki hofi'ko ngkimo nohon'mentohoho so'no hofi'ko iyoho munyofoho. Oso'no hofi'ko Anitumo simeho hi'ntnnono engo uyontifi kakine'no yokumpohn'nyo humalofo. Oso'no hofi'ko a'amu somne'no iyoho miyo'njo yontifi Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

¹⁵⁻¹⁶ A'amu fehohnjo huno wopingo'njoso hofi'ko Anituye yofe ho'nomayo'ne Jisasiye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo. Oso a'amuso hofi'ko olo so'no huno uyohoho. Ngko Pouli'ni olo impo'angomo humaleso Jisas Kilaisiye hungkuno ito'nohino liwo'n'ngkohe so'no Anituye hungkuno yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'ne impo'angomo humaleno. Oso'no hofi'ko ngkine'no hitoho ulofahon'ngki hofi'ko Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

I a'amu nom'ne fehohnjoso hofi'ko nje syohomne'no simeho wonyo umo'n'ngkahon'ngki nje yofe monje yanisyontifi hofi'ko hofikoe yofe ho'noma'nyo'ne

Kilaisiye hungkuno nom'ne a'amumo nto'no mulalokuyohofo. ¹⁷ Oso'no hofi'koe hunoso nto'nohini'maho. O'o, hofi'ko ngkimo woniyokolofantifi hofi'ko ngkimo tango wontopantifi yontifi hofi'ko Anituye hungkuno nto'no mulalokuyohofo. ¹⁸ Huno ose ko syofisyahon'ngkofi ngko simonyo yalokweno. Hwap'ngoso a'amu hofi'koe yofe ho'noma'nyo oso hwanji a'amu Anituye yofe ho'nomawo'n'ngkohoho sohwanji hofi'ko Jisasiye hungkuno ho'nim'wahonjo so'no ngko simonyo yalokweno. Oso hiso olohonta'nohini'maho. O'o, ne'no wanjimo'nimontefoho.

Ngko olo hwaho lopo songo humaleso Jisasi'nji humalohwoyo.

¹⁹ Olo hiso'no ngko huno niyohoho. Sikuno huhwo huhwi sekwo Anitu ngkimo nifo'mayo'ne jomo ulahon'ngkofi Jisas Kilaisiye Towahuno nisosofitofahonjo so'no yo'mayo tango ni'manteso ngkimo wop'ngo tohofantofoho. Oso'no ngko huno niyohoho. ²⁰ I ngko olo so'no nim'ngkohoho. Ngko yo'mayo i'meso ngko wonimango mannenehoho. O'o, ngko Jisas Kilaisiye hungkuno so'no yokumpohn'nyo loho'mne hopaso yokumpohn'nyo ne'no waloho'monnoho. Yo'mayo syoho Anitu ntap'wo'n'ngkisoso ito'nohini uyimonne'no yohono. Olhonta'nji yo'mayo i'me'no Jisas Kilaisiye yofe engo imo'none'enji yalokweno. Ihwoni, ngko poyo pe'nimo, u songo humahm'me'no ngko ole'no nim'ngkohoho. Ngko Jisasiye yofe woho'noma'monnoho. ²¹ Nje

hunoso olenoho. Ngko songo humaleso ngko Jisasi'nji songo humaleno. Oso wop'ingofoho. I oso'no ngko poyo pe'n+'mo Jisasi'nji Anitu'njopo humayoso oso yakolo'nnyofoho. ²² Oso'no ngko huno hufa'u'njo hwo'nyoho. Simo'mjoso olenoho. Ngko olo hwaho lopo humahm'mo Anituye syoho imeso ne engo mji'mo'n+m+wesoso oso wop'ingofoho. Oso'no ngko pipi imnehono. ²³ Olo hilo so'no ngko simeho hufa'u'njo hwo'nyoho. Ngko nope'n+'me'no Jisasiye ahwomomjo ango sopo humayoso olo hwaho loponjo humayo somo yakolo'nnyofoho. ²⁴ I oso'no ngko poyo pe'n+'me'no ngko sekumo pipi sefo'ma'mnehono. Oso'no ngko sekwo'nji humahm'mo sefo'mayo oso wop'ingofoho. ²⁵ I ngko oso hiso'no simeho hi'ntnnono uyonji huno ole niyohi, Ngko sekwo'nji humahm'mo Anituye syoho ne'no mji'm+hwasi sekwoe simeho hi'ntnnohino uyoso engo imo'n+ngkuhwoso'no simeho wop'ingo m+kun+imposo wasemo'n+montonoho. ²⁶ Oseso ngko sekumo apa'no se'mahon+'mo sekwo ngkine'no simonyo ikuji sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yofe woho'nomantifeho.

A'amu Filipai so'nji Pouli'nji noma-joku'n+ngkuji Jisasi'mne'no tohino womantifeho.

²⁷ U, ngko sekumo mose'maso'njo ime sohonta sikuno huhwo huhwi sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno tifi in+ngkakuji wop'ingo'nohini fosyohumamno. Ose ifijo'manji ngko sekumne'no hungkuno upa'n+'maleso olenoho. Sekwo simeho anga'nohino

so'nji nomajoku'n'ingkuji sekwo Anituye hungkuno a'amu somo lutihwafikujo'no hofiko Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyantifeho. A'amu fehohnjo Anituye hungkuno nakwolaho selikujo'no sekwo yokumpohn'nyo ne'no lohofikuji kakoe hungkuno ne'no wolutihwantifeho. Oso'no upa'nimo. ²⁸ Sekwo oso pa'nyo nomajoku'n'ingkuji sekwoe mango sohwanne'no iyoho masenonehoho. O'o, sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. Ose ikujo'no mango sohwa hofiko nosehon'ingkuji huno ole uyono. Nakwo tikanomne'nwoho. Hwap'ngoso Anitu kako hofikimo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumentan'ngki uhwonalokuhwono. Oso hunoso Anitu kako sekwoe mango sohwo uyimontonoho. I sekwo huno ole waseyono. Anitu kako sekumo sefo'mawo'n'ingkiso sohwonji sekwo kako'nji songo ne'no humantokutne kuyoho. ²⁹ Sekwo a'amu Anitu'nji makotiku'nyo sokumo Anitu yahino hufa'u sekwoe simeho wop'ngo semokiyo'ne sejapmmentisofoho. Nom'ne anga'no sejapeso olenoho. Sekwo Kilaisiye yokumpohn'nyo sefo'mayo'ne somo simeho hi'ntnnono uyalokwofo. Nom'ne sejopalokunjoso olenoho. Sekwo Jisas Kilaisimne'no tohino womantifeho. ³⁰ Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta sekwo ngkimo nto nohonimentohofofoho. Ngko Anituye hungkuno a'amumo ujoso'no ikujoho pa'n'ngo syoho yokumpohn'nyo imotefoho. I olohonta sekwo upo'nalokwofo. Ngko oso pa'nyo ne'no yonji olohonta tango ne'no malokweno.

Sekwo olo so'no huno waseyono. Sekwo ngko'nji majopohi'n+imentihwone so'no Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontani yo'mayo tangoso hinjoho'n+imo ne'malofoho.

2

Nakwoe yofe monje esy+hwasi nom'ne a'amu somne'no hitoho wonalofono.

¹ Sekwo Kilaisi'nji makotiku'nyo so'ne yokumpohn'nyo lalohokwofo. Jisas Kilais sekumne'no hitoho ulo'mentiso so'no sekwoe simeho wopingo lasemo'n+ngkohoho. Anituye Towahuno Wopingo sekwoe simehomo humentan+ngki kako'nji simeho afa inontifi kakoe hungkunomo tifi lin+ngkwalokwofo. Sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofahon+ngki sekwo hofikine'no hitoho laselokwoho. ² Sekwo eno ntifijo'manji sekwo huno anga'no in+ngkuji simeho afa in+ngkuji sekwo nje simeho wopingo wonimokantifeho. Oso'no sekwoe simehoso anga'nohino'nji foyohumantokuno. ³ Sekwo huno sekumne'nohini syafihu'n+ngkutoho. Yo'mayo yahino wonyo so'njo sekwoe yofe ho'noma'nyo'neso foho'naopmno. Sekwo yokumpohn'nyo imo'n+ngkutoho. O'lo, sekwo nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawomno. Sekwo nom'ne a'amufe hon+ngkano wopingo somne'no huno ole syaf+sy+kutoho. Nakwoe yahinoso hofikimo yakolo'nnyofoho. Ose syaf+sy+kutoho. ⁴ Sekwo anga'no anga'nohino soku sekwoe yo'mayo yo'mayo osomnohini

syaf+sy+ikutoho. O'o, nom'ne a'amu somne'no syaf+sy+ikuji ufo'mapmno.

Kilais kakoe yofe monje ehin+ngkahon+ngki Anitu kakoe yofe hiso ho'n+ima'mentisofoho.

⁵ Oso yahino wonyoangkafo Jisas Kilais imentiso pa'nyoso sekwoe huno afa'nohini in+ngkuji tifi fin+ngkamno. ⁶ Jisas Kilais+ye yahinoso olenoho.

Jisas kako nakwoe hwaho lopo mape sohonta kako Anitu nehwo humamentisofoho.

I oso'no Jisas kako oso yofe engo hwofilo'nnyo somne'no mosyaf+siyo'njo yonto yofe osomo yokumpohn'nyo mokemokosyohumamentisofoho.

⁷ O'o, nihu'no awonoho. Jisas kako Anituye humayo so'nji yofe engoso yokumpohn'nyo engo so'nji nuliko'manto a'mu hwahoponjosi aswo ma'mentiso sohwo Jisas kako yofe engo ane pa'nyo'njohwo imo'n+mentisofoho.

Kako syoho ulohofiyo pa'nyo imo'n+mentisofoho. A'amu hwahoponjoso uhwon+mentohofoso a'amu hwahoponta'angohwo pa'nyo uhwon+mentohofofoho.

⁸ Jisas huhwo sohwo kako kakoe yofe engo monje yasyonto kan+ngkwohwoe hungkunomo haloho po'm+wento kakoe pe'nyo so'no eno ulonto pe'n+mentisofoho.

Kakoe pe'nyoso a'amu hon+ngkano wonyo'njoso pa'nyoso iyo hwojiyaf+ku'nnyo somo pe'n+mentisofoho.

⁹ Anitu uhwon+mentisoso Jisas kakoe yofe monje nto ehin+ngkahon+ngki uhwononto

oso'no Anitu Jisas kakoe yofe yokintahopo
ho'noma'mentisofoho.

Oseso Anitu kako yofe nom'ne a'amu somo
hwofilo'nnyo uyimentisofoho.

10 Jisasimo Anitu kako oso yofeso uyimentsoso
a'amu ahwomomjo so'nji hwahoponjo
so'nji a'amu poyo nto pe'nimentohofoho
so'nji Jisasimne'no hwomtame ehu-
mafikuji kakoe yofe ho'nomapitnne'ento
Anitu yofe engoso uyimentisofoho.

11 A'amu hopi'nonohinofe mampahoso ole
ho'nonefoho.

Jisas Kilais sohwo kako nakwoe Hwe Engo
hweho. Ose ulikuji naningkwowho Anitu
huhwo'njiye yofe yokintahopo ne'no
waweno.

Nakwo a'amufe pomponaho lopo wohumano.

12 Oseso nje a'amu soku hohonta
ngko sekwo'nji humamentohe sohonta
sekwo nje mampahomo nupa'nontifi tifi
nningkapmmentohofofoho. I olohonta

ngko sekwo'nji mohumayo'njo kengopo
humentanimo sekwo nje mampahomo
tifi ne'no nningkapmno. Anitu sekumo
asomo setimayo so'no huno syafisyikuji
kakine'no syoho yokumpohn'nyo fiyimno.
Sekwo huno ole fisyafihupmno. Nakwo

Anituye simeho tango ifisyumofanoho likuji
sekwo iyoho seningkuhwoso'no Anitumo
aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

13 Nakwo huno nayohoho. Anitu nakwoe
simeho mo'mo syoho yalokunjo so'no Anituye
simeho wopingo umonyo'ne yomayo syoho

ifitnne'ento limentiso so'no Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo nejapihwoso'no kakoe syohoso uyantanoho. Anituye hungkunomo tifi iningkayo'ne hunoso Anitu kako nejapowo'n'ngkisofoho.

¹⁴ Yo'mayo syoho kiko fiyo kil'wo'n'ngkohoho so'no kiko wonyo hungkuno ulohotoho. Yoka ulohotoho. O'o, oso yahino hiso foho'namofo. Sekwo yo'mayo hopi'nonohino iwo'n'ngkohofoso simeho wop'ngo'nji fikuno.

¹⁵ E'wa, sekwo oso hiso ifijo'manji sekwo Anituye mehomi soku olo hwaho loponjo a'amu hon'ngkano wonyo pi'n'ngo'njo lopo nohumentan'ngkuji sekwo hon'ngkano wonyo ane wop'ngo'nohini uyantifeho. Oseso a'amu nom'ne nosehon'ngkuji sekwoe yahinoso wonyofoho masel'fitnnehofo. Sekwo a'amu Anitu'nji humalofo soku a'amu olo hwaho lopo sikwo'mjo ho'mo humalofo somo sekwo hntokwaliyo pomponaho hopa liswahon'ngkuji

¹⁶ oso sekwo Anituye hungkuno songo ne'no humayo'neso hungkuno wolut'hwantifeho. Ose'manji Jisas Kilaisiye Sikuno Engo somo ngko sekumne'no simonyo uyimonnoho. Hwap'ngoso yo'mayo syoho sekumne'no siki imentohe'maho. O'o, syoho homo somo ne into'nowentan'ngkuhwososo uhwonimonnoho. Oso'no ngko sekwoe yofe woho'noma'monnoho.

¹⁷ A'amu Anitune'no yahu sojopo fonjokiasy'wo'n'ngkohoho hopaso sekwo Anitumne'no simeho hi'ntnnono uyontifi sekwoe simeho, huno, afa inontifi yo'mayoso Anitumo uyimentohofofoho. Oso hopaso

sekwo ngkine'no sɪmonyo ifijo so'no nje honiyoso hofiko wofonjonisihumantifitikeno. Ngko huno maniyohoyoho. I oso hiso imo'nɪngkuhwoso'no'manji nje simeho wopɪngo wanɪmo'nɪmontonoho. Oso'no olo simeho wopɪngo hiso ngko sekumo womotasefohi'nɪmonne'no yohono. ¹⁸ Oso pa'nyoso sekwo ngkine'no simeho wopɪngo wasemo'nono. Nakwo nufohi'nɪngkuhwasi simeho wopɪngo wonamo'nɪmontonoho.

Poul kako Timouti sohwo hungkuno mtɪ'mokumentisofoho.

¹⁹ Ngko sekwoe angopono Timeoutimo lihwatɪmne'enji Hwe Engo Jisas Kɪlaisimo jomo ulalokweno. Kako oso hiso'no honɪngkano somo hwosampesoso ngko we'enepli wolihwatɪmonne'no yohono. Timeouti kako nose'mahwosi ngkimo asomo nonɪ'mahwosi sekwoe hungkuno yo'mayo se'maso so'no wantɪmontonoho. Ngko nupa'nɪ'mo sekwoe hungkuno hiso ngkimo yokumpohn'nyo wanɪsoso fito'montonoho. ²⁰ Timeouti huhwo sohwo kako sekwo'nji simeho afa inalokwofo sohwo nom'ne a'amu kako pa'nyo sohwo olopo mohumuyoho. O'o, Timeouti'nji nekwoe simeho sekumne'no afa inɪwo'nɪngkuhwoyo. ²¹ A'amu nom'ne sohwa hofiko Anɪtumne'no simeho nto iwolo'mokumentohofoho sohwa hofiko hofikoe huno syohomnohini syafɪsyɪwo'nɪngkohofofoho. Hofiko Jisas Kɪlaisiye syoho somne'no huno mosyafɪsiyo'njo yɪwo'nɪngkohofofoho. ²² Oso'no sekwo huno seyohoho. Timeouti sohwo kako hwe wopɪngo hweho. Mehomi sohwa hofiko

homningkwohwosamo ufo'mawo'n'ingkohofohopaso Timouti sohwo Jisas Kilaisiye syohomne'no n'ifo'mawo'n'ingkiso hweho. ²³ Ngkimo yo'mayo n'!mane so'no huno nihwoso'no Timoutimo wolihwatimo. ²⁴ Ngko sekwoe ango sopo se'mayo'ne Anitu honingkanonimofiyo'ne jomo ulalokweno. Ngko honingkanononimofihwoso'no ngko sekumo we'enepi wose'ma'monnoho.

Poul kako Epeefiloutaitas sohwoe hungkuno mtimokumentisofoho.

²⁵ Ngko huno ole niyohi, ngko neningkwa'wehwo Epeefiloutaitas sekwoe ango pone'no wolihwatimo eso huno niyohoho. Kako ngko'nji Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo iwo'n'ingkuhwoyo hweho. Hohonta sekwo kakimo ngkiyepono uhwatimentohofihweho. Oseso kako sekune'no ngkimo n'ifo'mawo'n'ingkiso hweho. ²⁶ Sekwo Epeefiloutaitas mnokino engo tipema'mentiso so'no upa'n'imentohofoho so'no kako huno pi'n'ingo syasyefisyonto wasehonimonte'no yalofoho. ²⁷ U nehopi. Kako mnokino engo tipemanto wape'n'imonto imentisofoho. I oso'no Anitu kakine'no hitoho ulo'mentisoso kako mape'n'immentisofoho. Oso hitoho hiso kakine'nohini ulo'mentiso'maho. O'o, ngko huhwo'nnonntne'no ulo'mentisofoho. Anitu kako ole limento, Poulimo tango nom'ne nom'ne u'manohonto Epeefiloutaitas wopingo umokumentisofoho. ²⁸ U nje simeho wopingo nimon'ingkahon'ingki sekuyepono wolihwatimne'no yohono. Kako sekumo

apa'no se'mahwoso'no uhwon+ngkuji sekwoe simeho wop+ngo wasemo'n+montonoho. Oso'no nje simehoso nohayo wanimontonoho. ²⁹ Sekwo kakimo nuhwon+ngkuji sekwo An+itumne'no simonyo yalokwofo so'no sekwo simeho wop+ngo uy+kuji ut+mapmno. Sekwoe a'amu Epeef+iloutaitas oso hwoe yahino'njo pa'nyo sohwamo uhwon+ngkuji osohwafe yofeso foho'nomapmno. Oso'no sekwo hofi+koe hungkunomo hofiyo'no foho'nomapmno. ³⁰ Sekwo ikanopo humant+ifi Poul+imo pipi ufo'mane'ent+ifi Epeef+iloutaitas uhwat+imantohofofoho. Kako ngkimo non+imanto kako Jisas Kilais+ye syohomnohini huno syaf+syonto kako we'enepi wape'n+imonto imentisofoho. A'amu oso pa'nyo sohwamo hofi+koe yofe foho'nomapmno.

3

A'amu Kilais+imo simeho hi'ntnnono uyo oso a'amu sohwo kako a'amu ne hweho.

¹ Nje a'amu soku, ngko hungkuno sekune'no mt+imokalokwe loso wesojwao'mneso olenoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais+imne'no simonyo fiy+mno. Ngko olo hungkuno apa'no selalokwe so'no piso'mo'nyo mann+ngkiyohoho. O'o, sekumo sefo'mayo'nefoho.

² Sekwo a'amu hwasyo liwo'n+ingkohoho sohwamne'no i'waho nto'no fiy+mno. Hofi+ko sekumo hofi+koe hon+ngkano hohontajo somo upesemotowant+ife'no yalokwofo. Oso'no sekwo hwe sohwasimo sekwoe a'apahoso

sihu wosekolofantife'no yalokwofo. ³ A'amu huhwo sohwa hofiko sihu kolo'n'iwo'n'ingkohoho sohwa hofiko hofikoe hwasyo hungkuno ole losetihwalokwofo. Sekwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyikuji hwe sohwa a'apaho sihu kolo'n'ifijo'manji Anituye a'amu ne umo'nantifeho. Oso hwasyo hungkuno losetihwalokwofo. Nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi kakoe Towahuno'nji nohumentani Anitu ne sohune'no hwomtame y'humawo'n'ingkuhwone'nwoho. Oso yahino hiso a'apaho sihu kolo'nyo yahino somo yakolo'nnyofoho. Jisas kako nakumo naloho'mentiso so'no syafisyontani oso hiso'no isamoyoka uliwo'n'ingkuhwone'nwoho. Yo'mayo yahino nakwoe a'apahopo yososo Anituye a'amu ne imo'nyoso mmo'nanehwono.

⁴ Yo'mayo yahino nakwoe a'apahopo yososo u yo'mayo yofe mokosyohumasoso u yo'mayo syoho yososo oso hiso Anituye a'amu ne imo'nyo'neso nifo'mantontentesi ngko nom'ne a'amu sohware nuyakolohm'nesohilo. I oso'no ngko nje yofe noho'noma'n'i'mnesohilo.

⁵ Hwap'ingoso olenoho. Nje na'u ngkimo aswo nimahon'ngki sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihune i'mofopahon'ngki nje a'apahomo hofiko sihu nikolo'mentohofofoho. Ngko a'amu Isilael hwo'nyoho. Ngko Mpenyaminiye temtitofu mta'ango hwo'nyoho. Ngko Hipilu hungkuno'njo hwo'nyoho. A'amu Juta sohware yahino hopi'nonohino somo in'ngkamote hwo'nyoho. Ngko a'amu Falisi

imo'nonji hofi+koe honingkano hungkunoso hopi'nono aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'nimentohofoho. ⁶ Ngko a'amu Juta sohwafe yahino so'no nimo'ninkahoningki a'amu Jisas Kilaisimo iningkawo'ninkohoho somo fonjahumotefoho. A'amu Jutafe honingkano hungkuno somo iningkayo so'no nohoningkuji wontantife kiko honingkano wonyo nihu'no ane hwosoho. ⁷⁻⁸ Yo'mayo hohontajo ngko yahino wopingo imote so'no yofe engo nomanji, Wopingo hwo'nyoho, ko hnonji Jisas Kilaisimne'no huno ito'no nyahoningki hohontajo yahino sikinjofoho. Kilais Jisas kako nje Hwe Engo sohune'no huno tipemanji oso hune'nohini ngko huno nyohoho. Kako ne'njo hweho. Kako yo'mayo hwahoponjo somo hwofilo'nyo hweho. Oso'no ngko yo'mayo yahino wopingo so'no syafihu'moteso yahwoyoho pa'nyofoho lonji Anituye a'amu ne imo'nyo'neso monifo'manehoho. O'o, Jisas Kilais kako ntoho'mentiso so'no aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanji ⁹ ngko Jisas Kilaisimo ufohi'nimentohofoho. Yo'mayo honingkano hungkuno somo hofiyo'no iningkamote so'no Anitu kako kiko wopingo hwosoho. Ose manjofoho. O'o, ngko Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono umentohi so'no wopingo hwosoho ose ntimentisofoho. ¹⁰ Ngko olo anga'nohino loso'no nimo'ninkohoho. Jisas Kilaisimne'no huno nto'no syafisyi'mo oso Jisas lika'mentiso sohontajo yokumpohn'nyo ma'mentisoso sikuno huhwo huhwi wonifo'ma'montonoho. Oso'nji

Jisas kako tohino ma'mentiso so'nji ngko kako'nji majopohi'n+ngkono. Jisas kako poyo pe'nyo so'no iyoho munyo'njo yonto pe'n+mentiso hopaso ngko ne'no nohumahm'mo poyo pe'nyo so'no iyoho mann+ngkohoyohoho. Oso'no n+imo'n+ngkohoho. ¹¹ Ngko ose i'mo Jisas apa'no nt+kafo so'no wohontohumamonnoho.

Poul kako mjake'we hnyo somjo hohwafo somo i'mofayo'ne syoho yokumpohn'nyo imentiso-foho.

¹² Ngko ole masel+mmnehono. Ngko hon+ngkano wonyo ane'njo Jisas K+lais pa'nyo nto imo'n+ngkohono. O'o, ose masel+mmnehono. I oso'no ngko Jisas pa'nyo umo'n+imonne'no syoho engo yalokweno. Jisas kako ngkimo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne nto n+ma'mentiso so'no ngko Jisas pa'nyo umo'n+imonne'no syoho yalokweno. ¹³ Nje a'amu soku, ngko Jisas hon+ngkano wonyo ane'njo pa'nyo nto imo'n+ngkohono, ose mosyof+syalokuyohono. Yo'mayo imote so'nji yo'mayo n+ma'mentiso so'ntnno in+ngo mofonji huno mosyof+syalokuyohono. O'o, oso noho'nasyonji olo'nohini syof+syalokweno. Yo'mayo t+fi no'mo ma'mne so'no syaf+syonji oso'no syoho wokino'njo yalokweno. ¹⁴ A'amu mjake'we hnnont+fi hohwafo somo ho'yango mayo'ne i'mofawowo'n+ngkohoho sopo ngko i'mofayo'ne syoho yokumpohn'nyo yalokweno. Oso hopo sopo i'mofaho'me'no An+tu kako oloso wontapmmontonoho. Jisas K+lais kako ngkimo yo'mayo ntoho'mentiso so'no ngko kako'nji

songo ne'no nohumanti'mne hwo'nyoho. Oso nje ho'yangofoho.

¹⁵ A'amu Jisas Kilais kakoe hungkunoso toyo yamo'nyo soku sekwo olo nje huno sejapoheso mafikuji oso pa'nyo hmno'nimno. A'amu fehohnjo soku, sekwoe hunoso nom'ne kengo'manji Anitu kako oso hiso'no nosetihwahwosi sekwoe huno somo wehohosasehumontonoho. ¹⁶ Oseso Anitu kako yo'mayo nto setihwamentiso somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikuji tifi finingkamno.

¹⁷ Nje a'amu soku, sekwo nje yahino iwo'ningkohe somo nningkopalokwofo somo nuhwoningkuji finingkamno. ¹⁸ Olo so'no ngko sikuno pi'ningo engo somo selimentohe sohwo'ni olohonta ngko apa'no selonji nje timo mta'ni timijo niswahopohoho. Hwapingoso a'amu pi'ningo engo hofiko Jisasiye honingkanomo iningkayo so'ne poji yontaningkofi uhwononji timijo niswopalofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Jisas Kilais iyo hwojiyafiku'nnyo somo pe'nimentiso sohwoe mango hwafoho. ¹⁹ Yo'mayo wonyoso hofikoe simeho sohwo umo lonte sohwo hofikoe anituyoho. Osomo iningkawowo'ningkohofofoho. Hofiko yo'mayo yo'mayo yahino wonyo yontife somne'no hofiko wonimango mun'wo'ningkisofoho. Oso'no hofiko hwa'mo hwa'mingo iwo'ningkohofoho. Hofiko yo'mayo hwahoponjo somne'nohini syafisyiwo'ningkohofofoho. Oso a'amu hiso hofiko tikanomnefoho. ²⁰ I oseso nakwo

hn'nwi ahwomomjo Anituye angomne'nwoho. Nakwoe hwe engo Jisas Kilais kako ahwomo mta'ni kako asomo pihwosi asomo netimayo'ne hontohumalohwono. ²¹ Jisas Kilais huhwo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakimo enjwa'mo ho'nasyihwosi womokosyohumamontonoho. Oso yokumpohn'nyo engo hiso'nji kako nakwoe a'apaho wonyoso wae yaofihwosi kakoe a'apaho songo pa'nyo nom'ne wonyoangkafoso wonejapmmontonoho.

4

Poul kako a'amu Filipai somne'no hon'ingkano hungkuno ulimentisofoho.

¹ Oseso nje a'amu soku, sekwo nje syoho somne'no ho'yango mayo pa'nyo kuyoho. Sekwo nje simeho wop'ngo n'nmokuwo'n'ngkohoho kuyoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo sohune selontne so'no huno syafisy'kuji sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

² Siko Youtiya kinonji Sintike kinonji siko nje mu sofahusi siko nje hungkunomo upa'ninyo. Siko Jisas'mo ufohi'n'mentisiyo so'no yoka hungkuno hnn'wo'n'ngkisiyoso noho'naofohosisi siko simeho afa hmnyo.

³ Oso hungkuno we'eso a'mu sofa'umo ulonji i kiko ngko'nji syoho afa'nono nehopi iwo'n'ngkuhwoyo sohwsimo hungkuno wakilmne'no yohono. Kiko oso a'mu sofa'u siko yoka majo'njo sofa'umo ufo'maho. Siko oso a'mu sofa'u siko ngko'nji Jisas Kilaisiye

hungkuno syoho somne'no nifo'ma'mentisiyo fa'uyoho. Oso fa'u'nji nom'ne hwe Kilemen'nji nom'ne sohwanji hofiko ngko'nji syoho afa'nono imenti'hwonefoho. A'amu hihn'nwiye yofeso Anituye iyoswo songo ne'no humayo somo weho.

⁴ Sekwo sikuno huhwo huhwi sekwo nakwoe Hwe Engo sohune'no simonyo fiymno. Ngko apa'no wasel'mne'no yohono. Kakine'no simonyo fiymno.

⁵ A'amu nom'neso sekune'no ole wosesyofisyantifeho. A'amuso hofiko sekumo wonyo selohopijo so'no sekwo aku muyo'njo so'no nosehon'ngkuji wop'ngofoho huno uyimontonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako we'ene'pi wapmmontonoho. Oseso sekwoe humayo so'no nto'no fisyafi'hupmno.

⁶ Sekwo yo'mayo so'no huno pi'n'ngo engo syafi'syikutoho. O'o, sekwo yo'mayo so'no umofonyo ikuji sekwo Anitumo jomo ul'kuji isamoyoka ul'mno. ⁷ Anitu simeho pompenjiyo nejapi'wo'n'ngkisoso a'amu hwahoponjo hn'nwiye huno nayi'wo'n'ngkiso somo yakolo'nnyofoho. Nakwo Jisas Kilais'i'nji ufohi'nontani kako nakumo simeho pompenjiyo nejapi'wo'n'ngkisoso nakwoe huno somo wop'ngo nemokosyohumaho.

⁸ U nje a'amu soku, ngko hungkuno nom'ne anga'no waselimonne'no yohono. Sekwoe hunoso ole'nohini fisyafi'hupmno. Yo'mayo ne'njo so'no yo'mayo wop'ngo so'no yo'mayo ito'nohino so'no huno fisyafi'hupmno. Yahino wop'ngo somnohini fisyafi'hupmno. A'amu yo'mayo wop'ngo'nohini iwo'n'ngkohoho

oso'no huno fisyafihupmno. Wonyo so'no nosyafisyikutoho. Sekwo yo'mayo Anitumne'no isamoyoka ujo osomnohini fisyafihupmno. ⁹ Yo'mayo yahino ngko losetihwamentohe ma'mentohoho so'nji yo'mayo ngkine'no upa'nimentohoho so'nji yo'mayo yahino imentohe somo uhwonimentohoho so'ntnno huno syafisyikuji tifi nningkapmno. Ose ikuji Anitu kako simeho wopingo nejapmmentiso sohwo sekwo'nji wohumamontonoho.

Poul kako a'amu Filipaiso hamniyoho umentohoho'no isamoyoka ulimentisofoho.

¹⁰ Hohonta sekwo ngkine'no huno ne'no ko syanifisyontifi simeho afa ntopalokwofo so'no ntihwayo'ne honingkanomotipema'mmentohofofoho. I olohonta sekwo notipemantifi ngkimo hofiyo nifo'mantokwofo so'no nje simonyo iyoso mikunimposofoho. Ngko simonyo yonji Anitumo isamoyoka ulalokweno. ¹¹ Ngko yo'mayo so'no jomo maselimnehono. U ngko umofonyo, u ngko yo'mayo hi'njo hwoni'manji ngko hunoso olo'no syafisyiwo'ninkingohono. U nje yo'mayoso hoponoho. Ngko simeho wopingo'nji wohumamonnoho. Ose lwo'ninkohe hwapingoso olenoho. Ngko nje huno hiyaso wo'mojo so'no tipemanji wopingo'nohini humaleno. ¹² U ngko sikuno nom'nemo ho'yango wosopayo'ne umofonyo miyimo u ngko hoponoho. U, ngko sikuno nom'nemo motipemahm'mo ngko hoponoho. Oso'no ngko ho'yango wosopayo momaso'njo iyoso'no

huno mosyofisyalokuyohono. ¹³ Oso huno hiyaso wo'mojoso olenoho. Jisas Kilais kako kakoe yokumpohn'nyo'nji nisosofitofone so'no yo'mayo ni'mante so'no ngko simeho wopingo'nji humawo'ningkohe hwo'nyoho.

¹⁴ Yo'mayo tangoso ngkimo ni'mahoningki sekwo ngkimo nifo'malokwofoso wopingofoho.

¹⁵ Sekwo hwe moya'mi Filipainjo soku sekwo ngkine'no huno moi'wonoho. Hohonta ngko sekwo'nji humanji Kilais Jisasiye hungkuno losetihwoma'mentohe sohonta ngko hwaho Masetouniya uliko'mahoningko oso hohosohonta sekwo ngkimo nifo'ma'mentohofofoho. Anituye a'amu nom'ne angoponta'angoso monifo'masofoho. O'o, sekwo'nohini

nifo'ma'mentohofofoho. ¹⁶ Ou ngko ango Tesolounika humentaningko sekwo ngkimo sikuno anga'no anga'nohino somo nifo'ma'mentohofofoho. ¹⁷ Sekwo ngkimo

nifo'malokwofoso wonyoangkafofoho. Oso hiso'no ngko simonyo yalokweno. I

oso'no sekwo yo'mayo nom'neso ntapmno maselimnehono. O'o, sekwo ngkimo yo'mayoso ntapiwon'ningkohofoso uhwononji huno ole niyohi, sekwo Anitumne'no huno engo syafisyontifi kakoe syoho somne'no huno ne'no syafisyontifi sekwo ngkimo yo'mayoso nifo'mawo'ningkohofoho. Oseso Anitu kako

yo'mayo wonyoangkafoso sekumo aku wosejapmmontonoho. Oso hiso'no simonyo mikunimposo yalokweno. Oso simonyo

iyoso yo'mayo ntapiwon'ningkohofoso somo yakolonoho. ¹⁸ Olohonta sekwo ngkimo yo'mayo

ntapmmalofoso hoponoho. Ngko umofonyo miy'imnehono. Yo'mayo Epeefiloutaitas sekumta'ni manto n'omotapmmasoso ngko nto ma'malefoho. A'amu Anitumne'no yahu fonjokisasy+wo'n'ingkahon'ingko Anitu simeho wop'ingo umo'n'wo'n'ingkiso hopaso sekwo ngkimo yo'mayo ntopahon'ingko Anitu kako simeho wop'ingo umo'n'ingkohoho. ¹⁹ Jisas Kilais yo'mayo hwap'ingo sohwo'nji ufohi'n'imentohoho so'no nje Anitu kako sekwo yo'mayo so'no umofonyo ifijo so'no wosejapmmontonoho. ²⁰ Nakwoe Anitu sohwo kako nan'ingkwoweho. Oseso nakwo kakoe yofe so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji sikuno engolopohamo woho'nomehwano. Hungkuno nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

²¹ Sekwo Anituye a'amu Jisas Kilaisimo ufohi'n'imentohoho sokumo ngko nje a'amufo selalokweno. A'amu ngko'nji humalofo sohwa hofiko sekune'no, nakwoe a'amufo selalokwofo. ²² Anituye a'amu olopo humalofo hopi'nonohinoso hofiko nakwoe a'amufo selalokwofo. Oso hwe engo hwaho mokosyohumawo'n'ingkiso Sisa sohwoe angomo humalofo a'amu fehohnjoso hofiko sekune'no nakwoe a'amufo eso ni'hu'no yokumpohn'nyo selalokwofo.

²³ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo kako sekumo wop'ingo waselohofono. Nje hungkunoso osohopeho.

**Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament and Genesis in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka
long Niugini**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3